

Nr 482.

Av herr Nilsson, Alfred, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunal-skattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

De förslag som 1949 års skatteutredning framlagt beträffande den statliga inkomstbeskattningen av fysiska personer och som godtagits av departementschefen har i stort sett föranlett instämmanden från remissinstanserna. På bl. a. två punkter har dock en viss tveksamhet gjort sig gällande. Den första är spørgsmålet om möjligheterna att låta den enhetliga skattesatsen på 12 procent gå högre upp än vad som föreslagits. Riksskattenämnden har sålunda bl. a. anfört:

Beträffande utformningen av skatteskalan för äkta makar vill riksskattenämnden emellertid ifrågasätta, om icke övre gränsen för det inkomstskikt, inom vilket skatten utgår proportionellt — enligt förslaget 8 000 kronors beskattningsbar inkomst — borde höjas något. Då makar båda hava inkomster, varå löneavdrag för preliminär skatt sker enligt tabell, komma dessa avdrag nämligen att motsvara den å inkomsten belöpande slutliga skatten endast inom det bottenskikt av (den sammanlagda) inkomsten, där skatten utgår proportionellt. Det vore därför önskvärt, om detta inkomstskikt sträckte sig så högt, att därinom fölle den sammanlagda inkomst, som de stora grupperna av var för sig förvärvsarbetande makar pläga uppnå. Ur denna synpunkt torde den gräns, där progressiviteten enligt den föreslagna skatteskalan för makar inträder — vid taxerade inkomster å sammanlagt 11 360—12 000 kronor — ligga alltför lågt med hänsyn till den stegring i inkomsterna, som numera inträtt eller kan beräknas inom kort inträda. Det torde nämligen icke vara ovanligt att även inom de kroppsarbetande och därmed jämförliga grupperna makars arbetsinkomst numera uppgår till sammanlagt 14 000 å 15 000 kronor. Den av de sakkunniga föreslagna gränsen var sålunda att anse som låg redan vid den tidpunkt, då de sakkunniga för sin del togo ställning till frågan och måste med hänsyn till den därefter inträdda förskjutningen i löneläget anses vara i behov av någon höjning. Riksskattenämnden vill därför föreslå, att möjligheterna att genomföra en dylik höjning närmare undersökas. Därvid måste naturligen beaktas frågan om och i vad mån en dylik jämkning av skiktgränsen av fiskala skäl kan kräva smärre jämkningar av de föreslagna skatteprocentalen.

Från delvis andra utgångspunkter har Tjänstemännens centralorganisation tagit upp problemet. I TCO:s yttrande heter det bl. a.:

De av de sakkunniga anförda skatteskolorna ha utformats så att skattesatsen är enhetlig upp till högst en beskattningsbar inkomst på 8 000 kronor för makar, motsvarande en taxerad inkomst på 12 000 kronor på högsta

dyrort och 11 360 kronor på lägsta dyrort. TCO:s invändning gentemot detta förslag är, att gränsen med hänsyn till nuvarande inkomstförhållande är satt alltför låg. Gränsen bör enligt TCO:s mening sättas vid lägst en beskattningsbar inkomst på 10 000—12 000 kronor. TCO vill erinra om att det är just i dessa inkomstlägen som personer med viss yrkesutbildning ofta befinna sig. Det kan icke anses riktigt att skattesystemet är så utformat att detta motverkar den stimulans till längre utbildning, som möjligheterna till en högre inkomst innebär. Detta skulle i hög grad bli följden, om övergången från proportionalitet till progressivitet i skatteskalan sker i det förhållandevis låga inkomstläge, som utredningen har föreslagit.

Departementschefen har i sitt anförande till statsrådsprotokollet icke tagit ställning till om det vore i och för sig önskvärt att höja denna gräns. Han anför endast att skatteutredningen torde ha gått så långt som det för närvarande är möjligt att göra. Departementschefen fortsätter:

En höjning av gränsen för den enhetliga skattesatsen förutsätter en omarbetning av båda skatteskolorna och lär då icke kunna förverkligas utan att inkomstbortfallet för staten vid övergången icke längre kan hållas inom en ram, som i detta sammanhang kan anses realistisk.

Det är möjligt att detta är ett riktigt bedömande. En siffermässig belysning av inkomstbortfallet skulle dock vara värdefull, och vi föreslår att utskottet verkställer en sådan. Ehuru vi har sympatier för en höjning av denna gräns har vi — i brist på material — måst avstå från att nu framställa ett yrkande. Vi hoppas att utskottet tar frågan under allvarligt övervägande med ledning av de beräkningar utskottet verkställer.

Spörsmål nummer två har berörts i bl. a. Landsorganisationens yttrande. Vi syftar på det förhållandet att *i vissa lägre inkomstkikt* (3 000—5 000 kronors årsinkomst) *ensamstående får en höjd statsskatt*. Ett sådant resultat hade undvikits om sänkningen av statsskatten kunnat genomföras samtidigt som höjningen av de kommunala Ortsavdragen. Genom att Ortsavdragsreformen genomförts redan i år blir på grund av att den enhetliga skatteprocenten i bottenskiktet satts till 12 procent en höjning av statsskatten i följd härav. Den här påtalade olägenheten är därför främst av psykologisk art. Det måste te sig som ganska egendomligt att redan nästa år vid uttagande av grundbeloppet en skattehöjning kommer att äga rum; om 110 procent uttas blir olägenheten verkligt markerad. Departementschefen har inte funnit något medel att rätta till missförhållandet. De av honom antydda tänkbara metoderna, sänkning av skattesatsen eller höjning av Ortsavdragen, avvisas av honom såsom ingrepp »varigenom man skulle offra väsentliga värden hos systemet och vilka skulle betänkligt rubba förutsättningarna för att över huvud taget kunna förverkliga systemet». Att en sänkning av skatteprocenten skulle medföra olägenheter är uppenbart. Om en begränsad höjning av Ortsavdragen för dessa lägre inkomster har samma ogynnsamma effekt är mera diskutabelt. Departe-

mentschefens påstående utan bevis övertygar i varje fall inte. Det har inte varit möjligt för oss att framlägga ett förslag på denna punkt. Men här liksom beträffande frågan om den enhetliga skattesatsen hemställer vi, att utskottet måtte undersöka möjligheterna till förbättringar.

*

Skatteutredningen har inte föreslagit någon principiell förändring i relationen mellan storleksordningen för de olika *ortsavdragen*. Utredningen anför bl. a. följande:

Om möjligheten att avskaffa dyrortsgrupperingen vid beskattningen råda delade meningar. Sålunda har i olika sammanhang gjorts gällande, att variationerna i dyrhetsgrad mellan olika orter icke äro tillräckligt betydande för att motivera en dyrortsgradering av ortsavdragen. Av de undersökningar härom, som gjorts under senare år, torde också ha framgått att skillnaderna i levnadskostnader mellan olika orter äro på väg att utjämnas. Otänkbart synes inte vara att denna utveckling i en framtid kan ha fortskridit så långt, att någon avvägning av skatterna efter dyrort icke längre erfordras och att därmed även frågan om ortsavdragens bibehållande vid beskattningen kan tagas under omprövning. En reform av detta slag torde dock böra genomföras i etapper, genom att antalet ortsgrupper efter hand minskas. Vi ha emellertid icke funnit oss kunna föreslå någon begränsning i den nuvarande dyrortsgrupperingen vid beskattningen utan ha i vårt förslag bibehållit ortsavdragens gradering i fem ortsgrupper.

Sveriges lantbruksförbund har uttalat sig för att nuvarande ojämnheter i ortsgrupperingen undanröjes. Enligt Lantbruksförbundet hade en utjämning av levnadskostnaderna skett genom att dessa stigit starkast på landsbygden. Förbundet fortsätter:

Vidare torde det icke vara oriktigt att påstå att inkomsterna äro lägre på landsbygden och i lägre dyrortsgrupper, vilket även gäller inkomster av tjänst. Därjämte kan måhända en ändring på denna punkt bidra till att motverka flykten från landsbygden.

Departementschefen finner det icke för sin del möjligt att ta upp frågan om någon ändring i princip av ortsgrupperingen. Han vill först avvakta ytterligare utredningar.

Enligt vår mening finns det goda skäl för den uppfattningen att skillnaden mellan olika dyrorter ytterligare förminskats. Det är angeläget att dyrortsgraderingen icke bibehålles längre än som är absolut oundvikligt. Kan därför någon ändring i systemet göras, innan alla undersökningar verkställt, bör detta ske. En reduktion av spännvidden mellan grupperna ligger närmast till hands. Förutsättningen hör då vara att icke det framtida ställningstagandet bindes på ett otillbörligt sätt. Blickarna vändes då helt naturligt mot den lägsta ortsgruppen i skattesystemet.

Till ortsgrupp 1 hör för närvarande helt eller delvis 202 av rikets 1 037 kommuner med 6,8 procent av rikets befolkning. Ortsgruppen förekommer endast i Malmöhus, Kristianstads, Kalmar, Kronobergs, Hallands, Jönköpings, Skaraborgs och Älvsborgs län.

Det finns grundad anledning förmoda att framtida förslag om mindre spännvidd bör kunna antagas även om från det nu gällande systemet utrensas den nuvarande ortsgrupp 1. Under sådana omständigheter kan det av oss ovan uppställda villkoret — att icke onödigtvis binda det framtida ställningstagandet — anses uppfyllt. Vi föreslår därför att ortsgrupp 1 tages bort ur det föreslagna systemet beträffande ortsavdragen. Skattebortfallet som härigenom uppstår torde kunna beräknas till 2—3 miljoner kronor.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 213 måtte besluta, att ortsgrupp 1 bortfaller samt de i denna grupp befintliga kommunerna uppflyttas i ortsgrupp 2, samt att riksdagen i övrigt måtte beakta vad som anförts i motionen.

Stockholm den 29 april 1952.

Alfr. Nilsson,
Steneberg.

Josef Nord.

Hugo Osvald.
